

– Igen, a fúvósaink különösen jól szerepelnek ezeken, de a vonósok is megállják a helyüket. Van egy fúvószekari világszövetség: Debrecenben most nyáron fognak nagy fesztivált rendezni, Csikota József ennek a hazai fő szervezője. Egy ilyen rendezvényen tíz-tizenöt magyar zenekar is eredményesen mutatkozhat be. A nemzetközi kapcsolatok ilyenkor elsősorban cserekapcsolatot jelenthetnek. Sajnos, itt mindig pénzkérdés, hogy egy jó magyar zenekar meddig tud elmenni.

■ *Hallani híreket a zeneiskolai hálózat átszervezéséről. Mi erről a véleménye?*

– Ha az ifjúsági és zeneiskolai zenekarok életét tekintjük, azt kell látnunk, hogy a nagyobb városokban, jelentősebb falvakban általában működik zenekar vagy valamilyen kamarazenei csoport – akad olyan település, ahol több is. Mindez természetesen azt is jelenti, hogy működik az a zeneiskolai hálózat, amely ötven-hatvan évvel ezelőtt kezdett kialakulni. És bár apróbb vadhajtások keletkeztek e téren a rendszerváltást köve-

tően, azért az állami zeneoktatás rendszere megmaradt elsősorban állami fenntartásban, nyolcvanöt százaléka a zeneiskoláknak tudomásom szerint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központoz tartozik. Ezek az iskolák folyamatosan együttműködnek, nemcsak megyéken belül, de az egyes megyék régiói között is. Ez jelent egy olyan hálózatot, olyan közös tudást, amelyet érdemes megőrizni, és ezt a hálózatot, ha kell, természetesen apróbb finomításokkal, tovább működtetni. *Csengery Kristóf*

Dr. Vigh Andrea a megújult zenei tanárképzésről, a mindennapi éneklésről, a XXI. századi módszerekről

Néhány esztendő alatt sikerült jelentős eredményt elérnie a Zeneakadémia tavaly kinevezett rektorának, hiszen dr. Vigh Andrea összefogta a zenei felsőoktatás valamennyi intézményét, és egységes fellépésüknek köszönhetően jelentősen megújult a zenei tanárképzés. Mindent megtesznek azért, hogy az oktatást korszerűsítsék, a módszertan és a tananyag is megfeleljen a XXI. század igényeinek, s mind nagyobb része legyen elérhető az interneten. Emellett úgy véli, hasznos lenne, ha a kicsik minden nap énekelnének, hiszen bizonyított tény, hogy a zenével foglalkozó gyerekek más területen is sokkal jobb teljesítményre képesek. Szerinte erre az egész napos iskola keretein belül van is lehetőség, s a Kodály-módszernél nem kell jobbat találni. Vigh Andrea egyik álma pedig az, hogy szakképzett pedagógusok már az óvodában kezdjék el a kicsik zenei nevelését.

■ *Minden területen, így a zenepedagógiában is nagy kérdés, hogyan kell korszerűsíteni az oktatást, milyen struktúrával lehet még hatékonyabbá és a XXI. század igényeinek megfelelőbbé tenni. Hogyan kezdtek neki az átalakításnak, mi történt azt követően, hogy bevezették a bolognai rendszert?*

– Amikor a bolognai struktúra megszületett, és átalakították az osztatlan képzéseket osztozottakká, volt egy réteg, amely tiltakozott ellene, de jócskán akadtak olyanok is, akik az akkori változást érdeklődően szemlélték, kíváncsian várva az eredményeket. Azt mi is érzékeltek, hogy ez a rendszer nem kedvez igazán a tanárképzésnek, hiszen megtöri az ötéves folyamatot, és más építkezést kíván. Aztán azon is vita folyt, hogy a tanári mesterképzés mire adjon jogosítványt... Mindez nagy dilemmát jelentett mindenki

számára. Ráadásul zenei területen csak egy-szakos tanárképzések léteztek, így a diplomák munkarő-piaci értéke is alacsonyabb volt. Köztudott, hogy vannak olyan diplomák, amelyekkel, ha csak a tanítható tantárgyaknak feleltetjük meg azokat, nem lehet kitölteni egy egész állást, és ez persze mind a munkáltatónak, mind a pályakezdőknek nehézséget okoz. Sok volt tehát a megoldatlan probléma – tegyük hozzá: nemcsak a zenei tanárképzésben, hanem a közismert tanárképzés területein is –, így a bolognai rendszer bevezetését követően Magyarországon is elkezdtek gondolkodni azon, hogy a tanárképzést hogyan alakítsák át.

■ *Arra jutottak, hogy legyen ez az osztatlan képzés.*

– Így igaz, ekkor született meg a 4+1, illetve az 5+1 éves intervallum (a +1 év mindkettő-

nél az összefüggő iskolai gyakorlatot jelenti). Hosszas és alapos mérlegelés után, figyelembe véve a minisztérium adta lehetőségeket, a végeredmény zenei területen ez lett: 4+1 éves, alapfokú tanításra felkészítő képzés működhet a klasszikus hangszeres, énekes, egyházzene, zeneismeret, ének-zene és valamennyi jazz szakirányon, míg az 5+1 éves, alap- és középfokra felkészítő képzés csak egyes elméleti jellegű képzésekben (zeneelmélet, karvezetés, ének-zene, egyházzene) és a népzenei szakirányokon folytatható. Az új rendszernek számos előnye van, az osztatlanságnak köszönhetően a tanár jobban tud tervezni, és a hallgatók is kiszámítható jövőképet kapnak.

A klasszikus hangszeres, a klasszikus ének, a zeneszerzés és a muzikológia szakirányokon az alap- és középfokra egyaránt felkészítő képzés továbbra is csak a 3+2+1 éves rendszer él (3 év alapképzés, 2 év művész mesterképzés, további 1 év művésztanári mesterképzés). Ennek egyik fő oka, hogy a régi, művészi és tanári diplomát egyaránt adó képzések már nem hozhatók vissza a rendszerbe: vagy tanári, vagy művész szakok léteznek. E két vonal – bár a szakmai tartalomban nyilván hasonlóak – a bolognai rendszerrel szétvált, e tekintetben visszaút már nincs. Ha az említett osztozott tanári képzések is 5+1 évesekké váltak volna, a végzetek csak tanári diplomát kaphatnának, művészt nem. A művészképzés rangjáról azonban nem akartunk lemondani. Másfelől számunkra lényeges, hogy ne csak országhatáron belül gondolkodjunk. Az osztozott bolognai szisztéma mágneskártya a

világ más országaiba. A 3 éves alapképzésben szerzett diplomával bárki jelentkezhet bárhová mesterképzésre, s én szeretném is támogatni azt, hogy a hallgatóink „szabad madarak” legyenek. Hozzánk is rengeteg külföldi növendék érkezik, főként a 2 éves mesterképzésre, az ő szempontjukból is lényeges, hogy egy számukra kompatibilis rendszerben végezhesék tanulmányaikat. Nagyon örülök, hogy tanárképzés kérdésében sikerült a teljes zenei felsőoktatással közös nevezőre jutni, s egy akaratot képviselt mind a hat intézmény.

■ Miskolc, Debrecen, Szeged, Győr és Pécs is csatlakozott Budapesthez?

– Teljesen egységesen léptünk fel a saját területünk érdekeiért, és együtt dolgoztuk ki a rendszert. Az egyik legnagyobb vívmányunk az, hogy sikerült az 5+1-es struktúrát kétszakossá tenni. Ez a hallgatóknak is remek, hiszen sokkal piacképesebb diplomát kapnak, ráadásul a szakpárok is átgondoltak, és szakmai szempontból is jól megvalósíthatók. Ezt a zenei felsőoktatás dolgozta ki, de konzultáltunk az alapfok és a közép-fok képviselőivel is.

■ Mind a két képzésnél sikerült megvalósítani a két szakos oktatást?

– Sajnos a 4 +1-es rendszerben – a zeneismeret – ének-zene szakpár kivételével – nem tudtuk ezt elérni. Azt szerettük volna, ha hangszeres vonalon is kétszakossá válna a képzés, hiszen ahol például adott a „társ-hangszer” elsajátításának lehetősége, ott optimális lett volna a kétszakos diploma kiadása. Ahol pedig nincs ilyen adottság – például zongorista ugyanolyan magas színvonalon nyilván nem tud még egy hangszerrel választani – azt ajánlottuk, hogy legyen a szakpár másik tagja a kamarazene. Arra ugyanis mindenhol szükség van. Tökéletes is lett volna... Nagy bánatunkra azonban ezt a tervet a minisztérium nem fogadta el, így a 4+1 éves hangszeres és énekes képzéseink egyszakosak lettek. Kamarazenét természetesen a hangszeres diplomával továbbra is lehet tanítani. Bár így kifejezetten a hangszeres kétszakosság nem valósulhatott meg, van egy hasznos lehetőség a képzésen belül: ha például valaki fuvolista és elvégzi a furulya módszertant is, akkor a munkáltató dönthet úgy, hogy alkalmazza őt fuvolanárként, de furulyát is taníthat. A köznevelési törvényben e lehetőség alapja most is megvan, s feladatunk, hogy a jövőben ezt megerősítsük. Az említett fuvola-furulya példán túl akadnak még ilyen szakmai alapon meghatározott hangszerpárok: például egy csembalista vagy egy orgonista alapfokon taníthat zongorát is, ha elvégzi a zongora módszertant. Szerencsés és autentikus párosítások ezek.

■ Valóban logikusnak, ráadásul piaciorientáltak tűnnek ezek az egymáshoz rendelt szakok...

– Az igazgatóknak és a pályakezdőknek egyaránt megoldást nyújthatnak. Most úgy érzem, hogy gyakorlatilag a fenntartói elvárásnak meg tudunk felelni, emellett élhető, piacképes képzések épültek fel. Az intézményvezetők és a tanárok részéről is tetzésre talált.

■ Mi alapján dolgozták ki, hogy mit mivel társítsanak?

– A kétszakos képzésekben a szakpárok a szakmai logika és a munkaerő-piaci igények alapján alakultak ki, az egyszakos képzésekben a kiegészítő módszertan felvételének lehetősége olyan esetekben valószínűleg, ahol a másik hangszer (a „társ-hangszer”) közel áll a főhangszerhez, és a zenetanulás folyamatában, a kezdőknél általában – sokszor egyszerűen életkori sajátosságokból adódóan – megelőzi azt. Mindkét esetben komoly szűrést végeztünk a párosítási lehetőségek vonatkozásában.

■ Mennyi időt töltöttek az előkészítéssel?

– Közel három évet. Rengeteg egyeztetés zajlott szakmai körökben és a minisztériumi képviselőkkel. Sok központilag egységes, a teljes felsőoktatásra, illetve a tanárképzés valamennyi területére érvényes, általános kritériumnak is meg kellett felelnünk, és ez természetesen nem könnyítette meg a munkát. De úgy érzem, a lehetőségek és az adott keretek között a zenei felsőoktatásnak sikerült kihoznia a változtatásból a lehető legtöbbet.

■ Visszatérve az osztatlan képzésre, mi a tapasztalatuk az első év után?

– Egyelőre csak jó visszajelzést kapunk mindenkitől. Jelenleg gyűjtjük a tapasztalatokat, hiszen csak egy tanév telt el, igazán akkor látjuk majd, hogy milyen a teljes struktúra, ha az első évfolyam megszerezte a diplomáját. Bizom abban, hogy az új tanárképzéssel sokat nyer a zenei terület, s ez a képzés is segíti a pedagógusok elhelyezkedését, akik így több lábon tudnak állni.

■ Még mindig vannak olyan hiányszakok, mint például a gitár? S akadnak olyan instrumentumok, amelyek iránt visszaesett az érdeklődés?

– Gitártanárból egyszerűen nem tudunk elegendőt képezni... Egyébként a zenei felsőoktatásban az látható, hogy egyes hangszeres esetében a hallgatók létszáma évenként eltérő. Nem minden évben jön ugyanannyi felvételiző, aki meg is felel a követelményeknek. Több évre vetítve azonban a létszám kiegyenlítődik. A kapacitá-

sunk is véges, a többféle képzési típusban nem minden évben tudunk minden képzést párhuzamosan meghirdetni, elindítani.

■ Mindig arról beszélünk, hogy a zenét tanuló gyerekek száma nem csökken. Nagyjából ugyanannyi pedagógust kell képezniük évről évre?

– Igen, s elmondhatom, hogy szerencsére nálunk nagyon kicsi a lemorzsolódás. Hallgatóinknak fontos, hogy megszerezzék a tanári diplomát, általában szeretnek is tanítani, még azok is, akiknek a művészpálya az elsődleges. Szívesen adják át a tudásukat. Jól kiépített rendszer ez, hiszen mire 18 évesek lesznek, már tucatnyi évet töltöttek muzsikálással. Sokkal jobb az önismeretük, mint a zenét nem tanuló kortársaiknak. Arról nem is beszélve, hogy az önkormányzatok ugyancsak nagyobb. Saját családomból is akad példa, hiszen a kisebbik gyermekem először nyelv-, majd két év múlva reálszakos lett. Szerencsére, a zenei múltjának is köszönhetően, hamar behozta a többiekét.

■ Éppen ezért lenne fontos, hogy valamilyen szinten minden gyerek tanuljon zenét...

– Nem lehet elégszer elmondani, hogy annak, aki zenét tanul, lényegesen gyorsabbá válik a problémamegoldó képessége, felgyorsul a tanulási mechanizmusa, sokkal gyorsabban átlát mindent. Ezek bizonyított tények. A zenetanulás olyan idegpályákat kapcsol egyidejűleg össze, amelyek a látásért, a hallásért és a megvalósításért felelnek. Minél több idegpálya kapcsolódik, annál jobb lesz a megoldó képesség. Hálásak vagyunk azért, hogy azt látjuk, a zenét ma kiemelt területként kezelik. Jó lenne, ha ez így folytatódna... Hiszen annak is hasznos mindez, aki nem készül muzsikusnak. Az előbb emlegetett, kisebbik fiam zongorázik, zenét szerez, fizika versenyeken indul, és amikor fáradt, akkor odaül a zongorához, mert az jelenti számára a kikapcsolódást. Persze 12 évesen ő is abba akarta hagyni a zenetanulást, de akkor az anyai szigorúsággal élve azt mondtam, csak az alapvizsga után fejezheti be. Két év küzdelem után nemcsak az alapvizsgát tette le, hanem folytatta a zenélést. Maga látta be: ha eltűnne az életéből a muzsika, sokkal szegényebbé válna.

■ Mit tudnak tenni azért, hogy XXI. századi módszerekkel folyjon a zenetanárképzés az Akadémián?

– Törekszünk arra, hogy minél korszerűbb eszközöket alkalmazzunk. Számítógépes kottaírás, kottaolvasás természetesen már van, sokféle pályázunk, hogy legyen ehhez megfelelő technikai hátterünk. A zenei kép-

zesen belül nemcsak a híres Kodály-módszert tanítjuk – amelyre, hozzáteszem, már akkora a túljelentkezés külföldről, hogy nem is tudunk mindenkit fogadni –, hanem például a Kokas-metódust, különböző hangszer-pedagógiai módszertanokat. S valóban, napjainkban már nem lehet úgy tanítani, mint az 1970-es vagy a 2000-es években, mert egészen más környezetben élnek a gyerekek. A világ felgyorsult, erős vizuális ingerek áradata zúdul a kicsikre, ezért más módon kell velük foglalkozni. Fontosak persze a személyes kötődések is, az, hogy a gyerekek mindemellett ne feledkezzenek el a verbalitásról, és arról: léteznek emberi kapcsolatok is. A zeneoktatás segít az érzelmek kezelésében, „megsimogathatjuk” vele a gyerek lelkét, és ő ezt tovább tudja adni. Az értékmegőrzés mellett modernnek kell lennünk, ehhez kell megtalálnunk a megfelelő formát. Ezen többen dolgoznak a Zeneakadémián, Nemes László Norbert, a Kodály Intézet igazgatójának vezetésével. Változott a világ, és a jelenkorra kell adaptálnunk mindent. Ezért tanártovábbképzéseket is tartunk, egyelőre ének-zene tanárok számára, de terveink szerint a későbbiekben a kör bővülni fog. A továbbképzésekre az igény egyébként akkora, hogy most már nemcsak a tanárok jönnek hozzánk, hanem mi megyünk mindenféle tanfolyamot tartani. Az ének-zene területén Nemes László Norbert hatalmas oktatási bázissal rendelkezik. A megújult tananyagválogatást szeretnénk szélesebb körben elterjeszteni, ezért egy internetes tananyag-bázist is tervezünk, amely az ének-zene tanárok munkáját segítheti.

■ *Sokan akadnak, akik a Kodály-módszert nem tartják ma már elég korszerűnek...*

– Tiszta forrásunk, nagyon kell őriznünk, vigyáznunk rá, mert rendkívül értékes. Nem lehet véletlen, hogy a világ minden tájáról ilyen sokan szeretnék nálunk tanulmányozni! Most éppen a hollandok akarnak a Kodály-szisztémára alapozva tanszéket alapítani... S tényleg azt mondom, ne fanyalognak! Sok hasznos és jó pedagógiai módszert találni a világban, de aki megismeri, ezt a szisztémát használja, mert a Kodály-

módszernél ma sem találni jobbat. Nyilván bizonyos tekintetben aktualizálni kell. De az alaptéziseit nem lehet költségkímélőbbé kitalálni, hiszen az emberi hangra épít, ami mindig, mindenkinél ott van. A mindennapos testnevelést bevezették. Az is jó lenne, ha a gyerekek minden nap énekelnének. Foglalkozzanak zenével naponta, olyan muzsikával, amelyben örömet lelik. Énekeljenek, mert ez nem kerül pénzbe, viszont erős közösségi élményt ad. Énekelni kell, hogy egészséges emberek nőjenek fel!

■ *Lényeges lenne, hogy minden gyerek kerüljön kapcsolatba a muzsikával, az is, aki nem tanul zenét.*

– Különösen most, amikor nyolctól négyig az iskolában vannak a gyerekek. Nem lehet egész nap a padhoz kötni őket, ugyanakkor értelmesebben kellene kitölteni az időt. Ha nem használjuk ki ezt, akkor óriási lehetőséget szalasztunk el az egészséges lélek nevelésére. Azt gondolom, egész napos iskolarendszerben minden nap lehetne foglalkozni a muzsikával. Erre szívesen dolgoznánk ki a Kodály Intézetben – amely, emlékeztetek rá, közel egy évtizede a Zeneakadémiához tartozik – egy módszertant. Már egy programunk kész is: egy-két mintaiskolában egész kicsi kortól kezdve, folyamatosan nevelnék a gyerekeket a legjobb tanáraink. Fantasztikus eredményt érhetnénk így el. Az álmom az, hogy az óvoda nagycsoportjában, a kötelező foglalkozásokba épüljön be az éneklés, a zene. Napi tréning lenne ez, amelyen a kicsik az érzelmeiket kifejezhetnék, emellett a készségeik is fejlődnének. Ezt szeretnénk elérni, s a folyamatnak a Zeneakadémia kíván az élére állni. Legyenek zenei tagozatos óvodák, legyenek rendszeresen zenei foglalkozások! Ezzel egyébként már a kamarazene oktatás is elkezdődik, hiszen mi más a kórtánc, az együtténeklés, a tapsolás?! Azt is szeretnénk, hogy ebben a rendszerben az első pillanattól kezdve kizárólag szakember tanítson...

(Réfi Zsuzsanna)

(Az interjú elsőként a *Parlando* folyóiratban jelent meg. Köszönjük a közlés jogát.)

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levél cím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: info@bdz.hu
www.bdz.hu

Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara

1061 Budapest, Andrássy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
http://www.bpo.hu

Duna Szimfonikus Zenekar Duna Palota Nonprofit Kft.

1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu
www.dunaszimfonikusok.hu
Bérlévszárlás, jegyrendelés:
Tel.: (+36-1) 235-5500

Győri Filharmonikus Zenekar

9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
E-mail: office@gyfz.hu
www.gyfz.hu

Kodály Filharmonia Debrecen

4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Enkár és Kottatár Nonprofit Kft.

1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar

1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

3525 Miskolc, Fábán u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: missyo@hu.inter.net • www.mso.hu

Óbudai Danubia Zenekar

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 5., I. em 4., kapucsengő: 26.
Levél cím: 1399 Budapest, Pf. 716
Tel.: (+36-1) 373-0228 • Tel./fax: (+36-1) 269-1178
E-mail: info@danubiazenekar.hu
www.danubiazenekar.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs

7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu
www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu
www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102
E-mail: orch@symph-szeged.hu • www.symph-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar

5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokiszimfonikusok.hu
www.szolnokiszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmonia Non profit Kft. – Szent István Király Szimfonikus Zenekar

1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel./Fax: (36 1) 467-0788; 467-0788;
E-mail: zugloifilharmonia@szentistvanzene.sulinet.hu
http://www.szentistvanzene.hu

zeneKar

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK,
VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK
SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA,
A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

20 éves
az nka

A szerkesztőség címe:
MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
e-mail: info@zenekarujtag.hu
www.zene-kar.hu
Felelős kiadó és szerkesztő: POPA PÉTER
Nyomás: B32 Nyomda Kft.

ISSN: 1218-2702

Az interjúban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul. Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

VICTORIA MUSIC

HANGSZER-KOTTA-JAVÍTÁS

MINDEN AMI ZENE!

1024 FÉNY UTCA 15.

A MAMMUT II. MÖGÖTT

WWW.ZENEVAROS.HU
316-0100